

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Кафедра неорганічної хімії твердого тіла і нанодисперсних матеріалів

РОБОЧА ПРОГРАМА АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Освітньо-професійна програма Хімія,

(назва програми)

Спеціальність 102 Хімія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій доктор філософії

Інститут біології, хімії та біоресурсів

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська/англійська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Розробник: доцент кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства,

кандидат хімічних наук Халавка Ю.Б.

Профайл викладача (-ів) <http://ibhb.chnu.edu.ua/profile/user/62>

Контактний тел. 584745

E-mail: y.khalavka@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle Дайте посилання на дисципліну в системі Moodle

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю.

Робоча програма асистентської практики для аспірантів, що навчаються за спеціальністю 102 – хімія, складена на основі наскрізної програми практичної підготовки.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри неорганічної хімії твердого тіла і нанодисперсних матеріалів

Протокол № 1 від 31 серпня 2019 року

Вступ

У вищих навчальних закладах навчальний процес – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому або кваліфікаційному рівні відповідно до державних стандартів освіти. Чимале місце відведено організації педагогічної діяльності, пошуку найефективніших форм і методів навчання, розробленню оптимальних навчальних програм, пошуку шляхів інтенсифікації навчальної роботи аспірантів.

Вища школа готує випускника до вільного пошуку роботи на ринку праці, тому для майбутнього фахівця важливо не лише осмислити і засвоїти інформацію, а й оволодіти способами її практичного використання і прийняття рішень.

Асистентська практика аспірантів спеціальності Хімія Інституту біології, хімії та біоресурсів проходить у десятому семестрі і триває вісім тижнів. Практика проводиться на кафедрах ІБХБ у відповідності з навчальним планом. Педагогічна практика аспірантів тісно пов'язана з навчальним процесом, спрямована на підготовку майбутніх викладачів для навчальних закладів різного рівня акредитації (коледжів, інститутів, університетів, академій). Вона дозволяє, використовуючи належний теоретичний фундамент, розвивати в аспірантів творчість, ініціативу, активність, самостійність, прагнення до постійного самовдосконалення, розробляти і впроваджувати в навчальний процес власні методики навчання, використовувати інноваційні педагогічні технології тощо.

Мета і завдання практики

Мета практики:

Забезпечити аспірантам можливість одержати досвід самостійної практичної діяльності в напрямку майбутньої професії викладача ВНЗ. Навчити їх ефективно використовувати здобуті під час навчання в університеті знання і вміння з фундаментальних хімічних і психолого-педагогічних дисциплін, а також форми та методи роботи викладачів-наставників, зокрема викладачів хімії в процесі педагогічної діяльності. Розвивати у аспірантів позитивне ставлення до педагогічної професії, прагнення до вдосконалення наукових та педагогічних знань з метою підготовки до творчої роботи по навчанню і вихованню аспірантської молоді.

Завдання практики:

- ознайомити аспірантів з організацією навчально-виховного процесу на кафедрах факультету (Інституту): навчальним планом, програмами навчальних курсів, навчально-методичним і лабораторним забезпеченням, основними напрямками роботи колективу кафедр;
- навчити аспірантів аспірантури аналізувати навчальні заняття, виховні заходи, що проводяться викладачами кафедри, вивчити досвід і педагогічні ідеї проведення навчальних та виховних занять;
- формувати у практикантів уміння та навички самостійного проведення різних видів навчальних занять (лекцій, лабораторних, практичних, семінарських);
- закріпити навички професійної педагогічної підготовки та вміння володіти навиками організації навчально-виховного процесу в вищій школі.

Очікувані результати (згідно ОП):

ПРН1. Здатність об'єднувати (синтезувати) та обговорювати публікації в межах власної дослідницької проблематики та поза нею.

ПРН4. Здатність презентувати результати

дослідження в науковому і ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, конференцій.

ПРН6. Здатність готувати матеріал з відповідної наукової проблематики для опублікування наукових статей, монографій, навчальної літератури.

Організація і проведення практики

Загальне керівництво асистентською практикою здійснює керівник, який разом з деканатом складає проект наказу про направлення аспірантів на практику.

Розпочинається практика з проведення установчої конференції, в якій беруть участь аспіранти-практиканти, факультетський керівник, керівники від кафедр факультету та кафедри загальної і соціальної педагогіки. Аспірантів ознайомлюють із наказом ректора, програмою та завданнями практики, тривалістю робочого часу на практиці, правилами внутрішнього розпорядку та правилами техніки безпеки, про що здійснюються відповідні записи в листку обліку проведення інструктажу з техніки безпеки.

Зміст практики

Впродовж першого тижня аспіранти складають індивідуальний план роботи на весь період практики та графік проведення залікових занять, узгоджений із керівником практики.

Індивідуальні завдання

Приступивши до проходження практики аспіранти отримують завдання, згідно яких вони повинні:

1. Виконувати навчальне навантаження викладача ВНЗ у відповідності з навчальними планами та програмами. Зокрема:
  - прочитати 2 лекції українською (іноземною) мовою із загальних дисциплін або дисциплін спеціалізації;

- провести 6 лабораторних занять (в якості асистента та лаборанта), 3 семінарських заняття
2. Методична робота:
- написати план-конспекти всіх залікових навчальних занять;
  - відвідувати заняття керівника практики (або інших викладачів кафедри), а також усі залікові заняття своїх колег-практикантів;
  - здійснити аналіз залікових занять колег-практикантів, написати розгорнуту рецензію на одне відвідане заняття.
  - за рекомендацією керівника практики розробити конспекти лекцій, методичних вказівок до лабораторних занять, матеріалів для контролю знань аспірантів, тощо.
3. Ознайомитись із основними напрямками виховної роботи викладача:
4. В напрямку організаційної роботи:
- брати участь у всіх організаційних заходах кафедри і Інституту;
  - за результатами практики на основі щоденника оформити звіт по асистентській практиці.
5. Наукова робота:
- Виконувати наукові дослідження за темою роботи.

При проходженні практики аспірант зобов'язаний:

- дотримуватись діючих на хімічному факультеті правил внутрішнього розпорядку;
- виконувати завдання керівників практики та факультету ВНЗ;
- забезпечувати високу якість виконання всіх видів робіт;
- вивчити та ретельно дотримуватися правил техніки безпеки та охорони праці, експлуатації приладів та обладнання при підготовці та проведенні занять з хімії;
- систематично та вчасно вести щоденник практики;
- своєчасно підготувати звіт по практиці.

Форми і методи контролю

Підготовку аспірантів-практикантів до занять, написання планів-конспектів, проведення занять та їхній аналіз контролює провідний викладач і викладач від кафедри педагогіки. До проведення залікових занять допускаються аспіранти, які представили розгорнутий конспект навчального заняття підписаний викладачем.

За результатами практики аспіранти здають груповому методисту:

- 1) Щоденник асистентської практики;
- 2) Індивідуальні плани навчальної, методичної, виховної, наукової роботи та звіт про їх виконання;
- 3) Конспекти залікових лекцій, розгорнуті плани проведення семінарських, лабораторних занять;
- 4) Рецензію одного заняття, проведеного викладачем факультету або аспірантом;
- 5) Звіт по асистентській практиці.

Вимоги до звіту

Звіт про практику є основним документом для зарахування практики. Він повинен містити короткий та конкретний узагальнений опис роботи, особисто виконаної аспірантом. Форма представлення звіту є довільною, однак в ньому мають бути відображені результати виконання усіх індивідуальних завдань, отриманих під час проходження практики

Звіт про виконану під час практики роботу аспіранти-практиканти подають комісії, що складається з викладачів кафедри, які керували роботою аспірантів, а також керівника від кафедри загальної і соціальної педагогіки (у складі не менше трьох осіб). Під час захисту аспірант розповідає комісії про проходження практики, формулює завдання практики

Комісія заслуховує звіт, оцінює роботу аспірантів, згідно розроблених критеріїв оцінювання за кредитно-модульною системою і виставляє відповідну оцінку.

Підведення підсумків практики

Під час проходження практики кожен аспірант виконує завдання, які оцінюються відповідною кількістю балів:

1. Навчальна робота:

- Залікова лекція – **20 балів** (5 балів - висвітлення теми, досягнення мети заняття; 5 балів – доступність подачі матеріалу; 5 балів - культура мовлення; 5 балів - якість ілюстраційного матеріалу).
- Залікове семінарське або лабораторне заняття – **10 балів** (5 балів – досягнення мети заняття, 5 балів – доступність подачі матеріалу).

Колегіальна оцінка за проведене заняття виставляється після його обговорення викладачами та аспірантами, які були присутні на занятті.

2. Методична робота:

- За конспект лекційного заняття – **8 балів**;
- За конспект залікового семінару або лабораторного заняття – **5 балів**;
- Пакет індивідуальної методичної роботи (розробка пакету завдань для самостійної роботи, тестів, пакету ККР тощо) – **10 балів**;
- За рецензію на відвідане заняття – **2 бали**.

Кожний вид діяльності оцінюється ведучим викладачем та керівником практики.

3. Наукова робота:

- Виконання наукової роботи (пошук наукової літератури, робота у лабораторії тощо) оцінюється в **20 балів**.

Оцінка виставляється науковим керівником.

4. Виховна робота: до 15 балів

5. За оформлення звіту про проходження асистентської практики – 10 балів.

ІНДЗ (вид діяльності аспірант обирає за бажанням):

- участь в оформленні сайту факультету – до 10 балів;
- участь в оформленні сайту з навчальної дисципліни – до 10 балів;
- участь у підготовці факультетських та університетських заходів – до 10

балів;

- випуск кафедральних або факультетських газет – 5 балів;
- допис про життя факультету в «Університетський вісник» - 5 балів.

Залежно від кількості отриманих балів аспірантові виставляють диференційовану оцінку за результатами педагогічної практики згідно наведеної нижче таблиці:

Таблиця відповідності оцінювання знань аспірантів

Оцінка у балах	ECTS	Визначення	Оцінка за практику (національна шкала)
90-100	A	Відмінно	Відмінно
81-89	B	Дуже добре	Добре
71-80	C	Добре	
61-70	D	Задовільно	Задовільно
51-60	E	Достатньо	

Результати асистентської практики керівник практики заносить до заліково-екзаменаційної відомості аспіранта.

Аспіранта, який не виконав програму практики і отримав незадовільні відгуки керівників практики чи завідувачів кафедр або отримав незадовільну оцінку направляють на проходження практики повторно, він здійснює перездачу практики за встановленою процедурою, або ж його відраховують з університету.

ЗАЛІКОВИЙ ЛИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Аспірант V курсу _____

Місце проходження практики _____

№ п/п	Вид діяльності	Дата та місце проведення, академічна група	Оцінка	Підписи усіх викладачів
1	Навчальна робота: - залікова лекція - заліковий семінар - залікове лабораторне заняття			
2	Наукова робота			
3.	Методична робота: - конспект лекції; - конспект семінару (лаб.заняття) - рецензія на відвідане заняття; - індивідуальна методична робота;			
4.	Виховна робота: - заліковий виховний захід; - психолого-педагогічна характеристика аспіранта; - психолого-педагогічна характеристика академічної групи;			
5.	Оформлення звіту про проходження асистентської практики			
6.	Додаткові види діяльності:			

Критерії оцінок

диференційованого заліку з педагогічної практики

Оцінка “відмінно” ставиться якщо, аспірант показав досконале вміння поєднувати теоретичні знання, одержані при вивченні педагогіки, психології та методики викладання хімії у вищій школі, з практикою; провів лекції та заняття на належному науковому та методичному рівні, показав вміння створювати потрібні дидактичні матеріали; творчо проводив виховну роботу; набув

навичок вивчення особистості аспіранта та групи і втілив їх у вигляді психолого-педагогічних характеристик; вміє достатньо добре аналізувати заняття з хімії; виконав план наукової роботи.

Оцінка “добре” ставиться якщо, аспірант добре виконав заплановані програмою види роботи, але допускає певні неточності та похибки при викладанні матеріалу, при написанні конспектів занять; не достатньо глибоко аналізує навчальну роботу викладача.

Оцінка “задовільно” ставиться якщо, аспірант не повністю знає теоретичні положення дисциплін, необхідних для викладання хімії у ВНЗ, у нього відсутній творчий підхід у навчанні та виховній роботі зі аспірантами.

№	Вид роботи	Макс. к-ть балів	Бали	Прим
	Навчальна робота			
1.	Залікова лекція	20		
2.	Залікове семінарське чи лабораторне заняття	10		
	Методична робота			
3.	Конспект залікової лекції	8		
4.	Конспект залікового семінару, чи лаб. заняття	5		
5.	Пакет індивідуальної методичної роботи (завдання для самот. роботи, тести, пакет ККР, тощо)	10		
6.	Відгук на відвідане заняття	2		
7.	Звіт про проходження асист. практики	10		
	Наукова робота			
8.	Виконання наукової роботи	20		
	Виховна робота			
9.				

10.				
11.				
	ІНДЗ (за бажанням)			
12.	Участь в оформленні сайту факультету	10		
13.	Участь в оформленні сайту навч. дисципліни	10		
14.	Участь у підготовці факультетських та університетських заходів	10		
15.	Випуск кафедральних або факультетських газет	5		
16.	Допис про життя факультету в „Університетський вісник”	5		
	Загальна сума балів			

Методичні рекомендації

Під час асистентської практики аспіранти повинні розвинути свої індивідуальні здібності і закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобуті впродовж вивчення навчальних дисциплін та спецкурсів. Під час підготовки до лекцій, лабораторних, та практично-семінарських занять аспірантам необхідно консультиватись з керівником практики та провідними викладачами курсу, які нададуть чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами, в тому числі в електронному вигляді.

Керівники практики та викладачі факультету зобов'язані надавати кваліфіковані консультації аспірантам-практикантам щодо всіх видів робіт; забезпечувати необхідні умови для якісного проходження практики, слідкувати за чітким і своєчасним виконанням програми практики, проводити виховну роботу серед аспірантів.

Навчальні посібники

Готуючись до залікових занять аспіранти-практиканти повинні використовувати навчальні посібники, підручники, довідники і практикуми з

загальної, неорганічної, аналітичної, органічної, фізичної та колоїдної хімії, які зазначені в робочих програмах відповідних навчальних дисциплін.

З метою правильного структурування навчального заняття, використання української хімічної номенклатури, щодо систематичних назв хімічних елементів, назв неорганічних сполук і деяких органічних сполук доцільно використовувати методичні матеріали:

1. Толмачова В.С., Ковтун О.М., Корнілов М.Ю., Гордієнко О.В., Василенко В.С. Сучасна термінологія та номенклатура органічних сполук. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2008.
2. Корнілов М.Ю., Білодід О.І., Голуб О.А. Термінологічний посібник з хімії. – К.: ІЗМН, 1996. – 256 с.